

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A SECTORULUI DE TINERET DIN RAIONUL CIMIȘLIA, PENTRU ANII 2026-2030

CUPRINS

<u>LISTA DE ABREVIERI</u>	<u>3</u>
<u>INTRODUCERE</u>	<u>4</u>
<u>1. CADRUL LEGISLATIV ȘI INSTITUȚIONAL, ACTORII ȘI POLITICILE DE TINERET</u>	<u>6</u>
<u>1.1. Cadrul legislativ</u>	<u>6</u>
<u>1.2. Cadrul Instituțional</u>	<u>7</u>
<u>1.3. Politicile de tineret</u>	<u>7</u>
<u>2. SITUAȚIA ACTUALĂ A TINERILOR DIN RAIONUL CIMIȘLIA</u>	<u>9</u>
<u>2.1. Situația Socio-Demografică</u>	<u>11</u>
<u>2.2. Accesibilitatea și calitatea educației</u>	<u>11</u>
<u>2.3. Angajarea tinerilor în câmpul muncii</u>	<u>13</u>
<u>2.4. Timp liber și implicare civică a tinerilor</u>	<u>14</u>
<u>2.5. Câștigul salarial mediu lunar brut, ani și sexe 2023</u>	<u>16</u>
<u>2.6. Acces la servicii de sănătate</u>	<u>16</u>
<u>3. PRIORITĂȚILE ȘI OBIECTIVELE STRATEGICE</u>	<u>17</u>

<u>3.1. Analiza problemelor</u>	<u>17</u>
<u>4.TEORIA SCHIMBĂRII</u>	<u>18</u>
<u>4.1. Riscuri</u>	<u>18</u>
<u>5.SCOP, OBIECTIVE ȘI CADRUL GENERAL DE REZULTATE</u>	<u>19</u>
<u>5.1. Scop</u>	<u>24</u>
<u>5.2.Priorități și Obiective</u>	<u>24</u>
<u>5.3.Cadrul de rezultate</u>	<u>25</u>
<u>6.MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI</u>	<u>33</u>

LISTA DE ABREVIERI

AMS - Asistență Medical de Staționar

AMSA- Asistență Medical Specializată de Ambulator

ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

APL – Administrația Publică Locală

BNS – Biroul Național de Statistică

CNTM – Consiliul Național al Tineretului din Moldova

ONU – Organizația Națiunilor Unite

RNCLTM - Consiliile locale de tineret, reprezentate la nivel național de Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor

SDST – Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret

UNDP – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

UNICEF – Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite

INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret (SDST) a raionului Cimișlia este un document de politică publică menit să consolideze și să orienteze acțiunile Consiliului Raional Cimișlia în domeniul tineretului pentru perioada 2026–2030. Prin elaborarea și aplicarea acestei strategii se urmărește crearea unor condiții favorabile pentru dezvoltarea, susținerea și implicarea tinerilor din raion, asigurarea oportunităților de participare în procesul decizional, precum și garantarea accesului tuturor tinerilor la o gamă largă și diversificată de servicii destinate lor.

Obiectivul propus poate fi realizat prin acordarea sprijinului necesar tuturor tinerilor, în special celor aflați în situații vulnerabile, pentru a-și consolida autonomia, a-și valorifica drepturile și a-și dezvolta pe deplin potențialul. Se are în vedere asigurarea accesului la servicii prietenoase tinerilor din domenii precum sănătatea, participarea civică, voluntariatul, activitățile recreative și altele. Toți tinerii, inclusiv cei marginalizați, trebuie sprijiniți corespunzător pentru a realiza o tranziție reușită către viața adultă.

Strategia este elaborată în conformitate cu principalele direcții, politici și programe în domeniul tineretului la nivel internațional, național și local. Documentul reflectă viziunea Consiliului Raional Cimișlia privind dezvoltarea sectorului de tineret și aplică principiile și direcțiile prioritare stabilite prin Legea Nr. 215/2016 cu privire la tineret și Legea Nr. 436/2006 privind administrația publică locală. La elaborarea strategiei au fost respectate rigorile și standardele din domeniu, inclusiv prevederile Hotărârii Guvernului Nr. 386/2020 privind planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. Totuși, întrucât acest regulament are caracter de recomandare pentru autoritățile publice locale, structura documentului a fost parțial adaptată în funcție de viziunea grupului de lucru.

Elaborarea și implementarea Strategiei de Dezvoltare a Sectorului de Tineret a raionului Cimișlia are la bază următoarele principii:

- **Cooperare intersectorială** – implică o coordonare eficientă între instituțiile publice și organizațiile de tineret active în domeniu. Consiliul Raional Cimișlia va asigura ca toți actorii importanți din sectorul tineretului să comunice, să facă schimb de informații și să colaboreze pentru atingerea obiectivelor comune.
- **Informarea tinerilor** – instituțiile care lucrează cu tinerii și organizațiile de tineret au responsabilitatea de a le oferi acestora informații clare și accesibile despre provocările pe care le pot întâmpina, oportunitățile de care pot beneficia și drepturile de care dispun.
- **Participare activă** – tinerii trebuie să fie implicați direct în procesul de luare a deciziilor, în consultările publice și în activitățile cu impact asupra comunității, fie că îi afectează în mod direct sau indirect.
- **Paritate** – procesul decizional trebuie să se desfășoare printr-un acord comun între autoritățile publice și tineri, pe baza unei împărțiri echitabile a responsabilităților, fundamentată pe încredere și respect reciproc.
- **Abordare pozitivă și holistică** – vizează recunoașterea punctelor forte ale tinerilor și a contribuției pe care aceștia o pot aduce în propria viață și în comunitate, abordând în același timp obstacolele care le limitează accesul la oportunități.
- **Respectarea capacităților în dezvoltare** – politicile și serviciile destinate tinerilor trebuie să fie adaptate la nivelul lor de maturitate și la evoluția capacităților lor, oferindu-le sprijin corespunzător fiecărei etape de dezvoltare.
- **Nediscriminare și incluziune** – fiecare tânăr are drepturi egale, iar orice formă de discriminare, directă sau indirectă, trebuie prevenită și eliminată, indiferent de criteriu sau apartenența la un anumit grup.

Pentru a înțelege și analiza necesitățile tinerilor din Raionul Cimișlia, Asociația Obștească „Civic Hub” în cadrul proiectului „Empower Cimișlia: Construim viitorul tinerilor prin participare” cu suportul Agenției Naționale pentru Tineret, în cadrul Programului anual de Granturi pentru Organizațiile

de Tineret 2025, a fost elaborat un chestionar de cercetare a necesităților tinerilor din Raionul Cimișlia. Scopul acestui sondaj este de a colecta opiniile, nevoile și sugestiile tinerilor cu vârste între 14 și 35 de ani, pentru a contribui la elaborarea Strategiei Raionale de Tineret.

În procesul de elaborare strategiei au fost consultate mai multe documente de politici publice specifice sectorului de tineret, au fost organizate o serie de ateliere de discuție/consultări cu tinerii din Cimișlia, reprezentanți ai societății civile și instituțiilor publice pentru a identifica pârghiile necesare de trasare și dezvoltare a priorităților strategice de dezvoltare a sectorului de tineret din raion și a fost consultat Consiliul Raional pentru mai multe date statistice. Procesul de elaborare a strategiei s-a desfășurat în mai multe etape.

- I. La etapa incipientă a procesului de elaborare a strategiei, reieșind din necesitățile tinerilor din raion, au fost formulate priorități strategice de dezvoltare a sectorului de tineret din raion. Acestea au fost consultate cu toții actorii interesați, inclusiv reprezentanții sectorului de tineret din raion și definitive în urma acestui proces.
- II. În cadrul celei de-a doua etape a fost realizată o analiză de birou în baza datelor colectate cu privire la situația generală a tinerilor din raionul Cimișlia, inclusiv de la Biroul Național (BNS) de Statistică, Consiliul Raional Cimișlia, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) și alte structuri. Au fost adunate informații referitor la situația socio-economică a tinerilor, participare acestora în procesele decizionale și alte activități la nivel local și raional, sănătatea tinerilor și modul de petrecere a timpului liber al acestora. În baza acestor informații, a fost descrisă situația curentă a tinerilor din raionul Cimișlia.
- III. Etapa a treia a presupus formularea obiectivelor generale ale strategiei, menite să dezvolte sectorul de tineret din raion și să aducă plus valoare tinerilor, și formularea obiectivelor specifice pentru fiecare obiectiv general.
- IV. În cadrul etapei cu numărul patru, au fost formulate un set de acțiuni pentru fiecare obiectiv specific, stabiliți indicatorii de implementare a strategiei și indicatorii de monitorizare și evaluare a strategiei. La această etapă tinerii au avut posibilitatea să-și expună părerile și ideile despre acțiunile și activitățile pe care și le doresc să fie implementate.
- V. Etapa finală a presupus informarea largă a tinerilor privind cadrul strategic elaborat, consultarea documentului cu autoritățile publice locale și principalii actori cheie din domeniul de tineret și integrarea recomandărilor recepționate în urma consultării pentru validarea finală a strategiei și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia.

SDST a raionului Cimișlia pentru anii 2026-2030 are drept beneficiari toți locuitorii raionului Cimișlia cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 ani.

Strategia ia în considerație necesitățile diferitor grupuri de tineri și actori cheie în dezvoltarea lucrului și programelor de tineret, inclusiv:

- Persoanele cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 ani;
- Tinerii din grupuri vulnerabile sau cu oportunități reduse;
- Familiile tinere;
- Autoritățile publice locale;
- Organizațiile neguvernamentale de tineret;
- Specialiștii și lucrătorii de tineret;
- Prestatorii de servicii de tineret;
- Consiliile locale ale tinerilor și structurile neformale de participare ale tinerilor.

1. CADRUL LEGISLATIV ȘI INSTITUȚIONAL, ACTORII ȘI POLITICILE DE TINERET

1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al politicilor de tineret este constituit prin **Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret**, care stabilește principiile de bază, obiectivele și mecanismele de implementare a politicilor destinate tinerilor. Această lege prevede drepturile și obligațiile tinerilor, recunoaște rolul lor esențial în dezvoltarea durabilă a țării și oferă cadrul pentru participarea lor activă în procesul decizional. Printre principiile fundamentale menționate se regăsesc egalitatea de șanse, responsabilitatea, participarea activă și sprijinirea inițiativelor de asociere.

De asemenea, cadrul legislativ este completat de o serie de documente strategice și programe guvernamentale. **Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2020–2030** și **Programul Național de Dezvoltare a Tineretului** constituie instrumente esențiale pentru implementarea politicilor publice. Acestea includ măsuri în domenii precum educația nonformală, ocuparea forței de muncă, antreprenoriatul tinerilor, sănătatea, participarea civică și voluntariatul.

Totodată, alte acte normative conexe – precum **Legea privind voluntariatul (nr. 121/2010)**, și reglementările privind politicile de ocupare a forței de muncă – creează un cadru integrat pentru susținerea tinerilor.

1.2. Cadrul Instituțional

La nivel instituțional, coordonarea politicilor de tineret îi revine **Ministerului Educației și Cercetării**, care deține atribuții în formularea, monitorizarea și evaluarea politicilor. Ministerul colaborează cu **Agencia Națională pentru Tineret**, structură specializată în implementarea programelor și proiectelor destinate dezvoltării sectorului de tineret.

Un rol important îl au **consiliile raionale și municipale de tineret**, care acționează ca structuri consultative pe lângă autoritățile administrației publice locale. Acestea asigură implicarea tinerilor în procesul decizional la nivel comunitar și facilitează colaborarea între autorități și societatea civilă.

La nivel local, funcționează **centre de tineret** și **servicii specializate pentru tineri**, instituite de autoritățile publice sau organizații neguvernamentale. Aceste centre reprezintă spații de dezvoltare personală, educație nonformală, consiliere și integrare socială, contribuind la crearea unei rețele instituționale de suport.

1.3. Actorii principali în domeniul politicilor pentru tineret

Pe lângă instituțiile publice, **organizațiile și structurile de tineret** reprezintă actorii-cheie în implementarea și monitorizarea politicilor. Printre acestea se numără:

- Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM);
- Consiliile locale de tineret, reprezentate la nivel național de Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor (RNCLTM);
- Consiliul Național al Elevilor și Consiliile de elevi (regionale și școlare), precum autoguvernantele studențești;
- Asociațiile obștești de tineret;
- Grupuri de inițiativă.

Aceste structuri promovează participarea civică, dezvoltă proiecte sociale și educaționale și contribuie la consolidarea dialogului dintre tineri și autorități. Organizațiile de tineret neformale și asociațiile obștești activează atât la nivel local, cât și național, fiind deseori susținute financiar prin granturi guvernamentale sau internaționale.

Un alt actor relevant îl constituie **partenerii internaționali** și organizațiile regionale, precum Consiliul Europei, Uniunea Europeană și diverse agenții ONU (UNICEF, UNDP), care sprijină programele de tineret din Republica Moldova prin expertiză, resurse financiare și oportunități de mobilitate.

1.3. Politicile de tineret

Politicile publice pentru tineret se axează pe mai multe direcții strategice:

- **Dezvoltarea capacităților instituționale și profesionale** - consolidarea resurselor umane din structurile care activează în domeniul tineretului, prin instruire continuă, formare profesională și atragerea specialiștilor calificați în funcțiile de responsabil de tineret;
- **Participarea civică a tinerilor și implicarea în luarea deciziilor** – consolidarea consiliilor de tineret, consultarea acestora în procesele decizionale și promovarea leadershipului tinerilor;
- **Educația și dezvoltarea competențelor** – sprijinirea educației nonformale, digitalizării și programelor de instruire pentru sporirea competitivității tinerilor pe piața muncii;
- **Ocuparea forței de muncă și antreprenoriatul tinerilor** – facilitarea accesului la stagii de practică, instruire și finanțări pentru afaceri start-up;
- **Sănătatea și bunăstarea tinerilor** – promovarea unui stil de viață sănătos, acces la servicii medicale prietenoase pentru tineri și prevenirea riscurilor sociale;
- **Incluziunea socială** – susținerea categoriilor vulnerabile de tineri, inclusiv a celor din mediul rural, cu dizabilități sau în situații de risc social;
- **Voluntariatul și mobilitatea internațională** – încurajarea implicării tinerilor în activități de voluntariat și programe de schimb internațional (Erasmus+, Corpul European de Solidaritate).

Aceste politici sunt menite să răspundă provocărilor actuale ale tineretului din Republica Moldova, cum ar fi migrația, rata înaltă a șomajului în rândul tinerilor, lipsa oportunităților de afirmare și participare la nivel local sau scăderea gradului de implicare civică.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ A TINERILOR DIN RAIONUL CIMIȘLIA

Secția Cultură, Tineret și Sport este structura din cadrul Consiliului Raional Cimișlia, fiind însărcinat de realizarea politicilor de stat în domeniul tineretului și sportului pe teritoriul raionului Cimișlia.

Pentru implementarea propriu-zisă a activităților de tineret la nivel raional, există Centrul de Tineret Cimișlia, organizație apolitică care este deschisă pentru toate grupele de tineret.

Finanțarea sectorului de tineret se efectuează conform legislației din domeniu, în mod special, Legea cu privire la tineret, în care se prevede că „finanțarea acțiunilor prevăzute pentru sectorul de tineret în vederea participării active la toate aspectele vieții se vor efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri din bugetele autorităților conform legislației în vigoare”. Printre alte acte importante care reglementează finanțarea sectorului de tineret la nivel local, pot fi menționate: Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, Legea cu privire la descentralizarea

administrativă nr.435 din 28.12.2006, Legea privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003, precum și alte acte normative, în special la nivel local.

Tinerii reprezintă motorul dezvoltării unei comunități, care necesită să se reflecte și prin alocarea resurselor financiare pentru acest sector vital. Analiza bugetelor aprobate și executate în perioada 2020-2022, precum și prognozele pentru 2023-2025, subliniază un model de subfinanțare generat de resursele locale limitate. Conform raportului privind „Evaluarea cheltuielilor alocate sectorului de tineret în cadrul bugetelor APL-urilor de nivel II” , datele financiare pentru sectorul de tineret din raionul Cimișlia arată o alocare modestă a resurselor de-a lungul anilor:

Nivelul de planificare și executare a bugetelor publice locale de nivel II și impactul asupra tinerilor: 2020/2021

Denumirea	Aprob.An. 2021 Mii lei	Prec.An.2021 Mii lei	Exec. An.2021 Mii lei	Executat an. 2021 %	Exec. An.2020 Mii lei	Diferență cheltuieli 2020/2021. Mii lei	Nr.tinerilor 2021
Raionul Cimișlia	257,9	274,9	231,8	89,88%	194	38	8275
Întreținerea Centrelor de Tineret	257,90	274,90	231,80	89,88%	193,60	38,20	

Menționăm că din aceste calcule reiese câte 28,01 lei cheltuieli per tânăr 2021. Informația privind cheltuielile autorităților publice locale de nivelul II pe grupa principală 08 „Cultură, Sport, Tineret, Culte și Odihnă,,.

Denumirea	Aprobat	Precizat	Executat	Procentul bugetului executat pe tineret în raport cu totalul cheltuielilor pe „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă,,
Consiliul R.Cimișlia				
Cultură, Sport, tineret, culte și odihnă	9.408,9	7.526,9	7.230,7	3,206
Tineret	257,9	274,9	231,8	

Comparativ, menționăm și Nivelul de planificare și executare a bugetelor publice locale de nivel II și impactul asupra tinerilor pentru anul 2023:

Denumirea	Aprobat	Precizat	Executat	% Executat în 2023	Nr tinerilor în 2023	Cheltuieli per tânăr în 2023, Lei
Raionul Cimișlia	281.2	362.2	341.4	94.26	6843	49.89
Întreținerea Centrelor de Tineret2	281.2	362.2	341.4	94.26		49.89

Suportul oferit de autoritățile publice locale de nivel I pentru dezvoltarea sectorului de tineret din localități este limitat. În majoritatea primăriilor nu există un specialist de tineret iar în acele în care există, aceștia cumulează în mare parte această funcție cu alte domenii precum sport sau cultură. Totuși, o bună parte din primari sunt deschiși să se implice în diferite inițiative care vizează implicarea tinerilor. Conform rezultatelor interviurilor realizate, pentru ca acest lucru să se întâmple este nevoie ca inițiativa să vină de la o organizație non-guvernamentală raională/regională care poate să își asume ea însăși coordonarea și ghidarea tinerilor.

În prezent, nu există nici o platformă permanentă prin care Consiliul Raional să consulte în mod sistematic opinia tinerilor din raion. În raion activează Consiliul Raional al Tinerilor Cimișlia, dar care are o activitate sporadică și nu are capacitatea de a reprezenta pe deplin tinerii din Cimișlia. Conform datelor prezentate în Studiul elaborat de Grupul de advocacy „Go Youth”, interesul tinerilor din raionul Cimișlia pentru activitățile antreprenoriale este în creștere, deși nivelul de implicare rămâne unul modest. Analiza relevă că doar un număr redus de tineri au aplicat până în prezent la programe de finanțare destinate antreprenoriatului, fapt ce indică existența unor bariere precum lipsa de informare, insuficiența cunoștințelor în domeniu și percepția unui risc ridicat asociat inițierii unei afaceri.

2.1. Situația Socio-Demografică

Tendința descrescătoare a numărului de locuitori constituie un semnal de îngrijorare privind dinamica demografică a raionului. Respectiv, vine semnalul indicând nu doar un fenomen de scădere naturală (prin reducerea natalității și îmbătrânirea populației), ci și o posibilă creștere a migrației, în special în rândul populației tinere și apte de muncă. Această tendință descrescătoare a numărului de locuitori constituie un semnal de îngrijorare privind dinamica demografică a raionului, indicând nu doar un fenomen de scădere naturală (prin reducerea natalității și îmbătrânirea populației), ci și o posibilă creștere a migrației, în special în rândul populației tinere și apte de muncă.

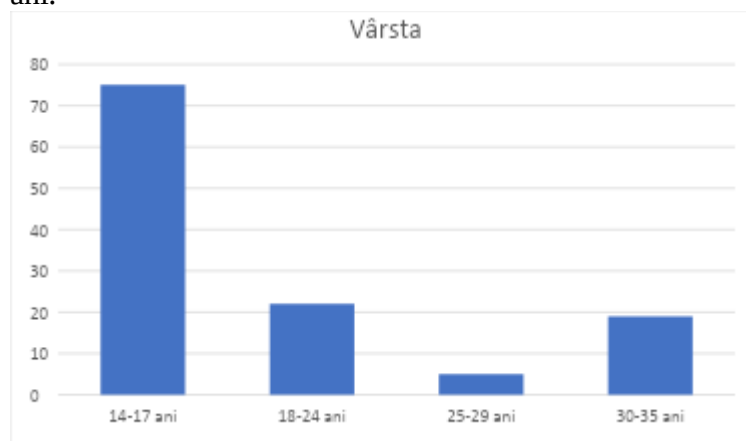
Situația este reflectată și mai clar atunci când analizăm segmentul de vârstă 15–34 de ani, considerat categoria tânără a populației. În anul 2025, acest grup reprezintă 6.017 persoane, în scădere cu 195 persoane (aproximativ 3,14%) față de anul 2024, când se înregistrau 6.212 tineri. Această diminuare constantă a ponderii tinerilor în structura populației afectează potențialul de dezvoltare socio-economică a raionului, reducând baza de resurse umane tinere și active.

2.2. Accesibilitatea și calitatea educației

Accesibilitatea educației se menține la un nivel stabil, cu progrese în dotarea tehnologică și cu o rețea de instituții școlare care asigură șanse egale pentru toți elevii, în pofida unei ușoare scăderi în segmentul educației timpurii. Accesibilitatea educației se referă la posibilitatea reală a tuturor copiilor și tinerilor din raion de a beneficia de învățământ, indiferent de localitate, statut socio-economic, gen sau etnie. Făcând referire la Raionul Cimișlia, acest aspect presupune rețeaua de instituții școlare și preșcolare, transport școlar, acces la învățământ pentru grupurile vulnerabile și acces digital.

Făcând referire la Score Cardul de Tineret 2022, menționăm că Raionul Cimișlia a atins un scor de 0.70 în domeniul Educației, considerându-se că a atins un nivel înalt, aflându-se cu numărul 7, urmat de mun.Chișinău care s-a clasat pe locul 8 în cele top 12 raioane cu scor înalt în domeniul educației. Acest fapt se datorează performanței elevilor la examenele de absolvire, prezența infrastructurii sanitare, dotarea cu calculatoare a instituțiilor de învățământ și ponderea profesorilor în instituțiile de învățământ raportat la numărul de elevi.

Conform Chestionarului de Opinii "Cercetarea Necesităților Tinerilor din R.Cimișlia", au participat 122 de tineri, dintre care 76 cu vârsta cuprinsă între 14-17 de ani, 22 tineri cu vârsta cuprinsă între 18-27 de ani, 5 tineri cu vârsta cuprinsă între 25-29 de ani și 19 tineri cu vârsta cuprinsă între 30-35 de ani.

În acest sens, menționăm că la întrebarea Ultimele studii finite, cei mai mulți tineri au răspuns cu Școala generală sau primară - student sau elev actual. Dintre care la întrebarea "Cât de importate sunt pentru tine studiile?", au fost 70 răspunsuri pentru - Foarte important, 39 răspunsuri pentru - Important și 11 răspunsuri pentru - Puțin importat și doar 1 răspuns pentru Deloc important. Aici observăm că tinerii între 14-17 ani sunt mult mai receptivi și mult mai ușor să ajungi la ei pentru a îi consulta, decât restul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18-35 ani.

5. Ultimele studii absolvite?	5. Ultimele studii absolvite?
Școala generală	54
Școala primară	17
Liceu	19
Școala profesională	4
Colegiu	7
Studii de masterat	9
Studii de licență	11

În ceea ce privește educația timpurie, conform indicatorilor, au fost înregistrate 1.485 de instituții pentru anul 2024, fiind în descreștere cu 13 instituții în comparație cu anul 2023 când s-au înregistrat 1.498 de instituții de educație timpurie. Totodată, bucurător este faptul că făcând referire la instituțiile de învățământ primar și secundar general, nu sunt schimbări ce țin de numărul de instituții, fiind 19 la număr din 2022/23 până actual 2024/25, unde, actual sunt înregistrați 3.803 elevi.

Un aspect pozitiv îl mai reprezintă posibilitate elevilor și cadrelor didactice de a utiliza tehnologiile informaționale și resursele online, mai ales în contextul învățământului la distanță. Astfel pentru anii 2024/25 au fost înregistrate 766 total unități de calculatoare, fiind utilizate de către elevi în număr de 328 unități.

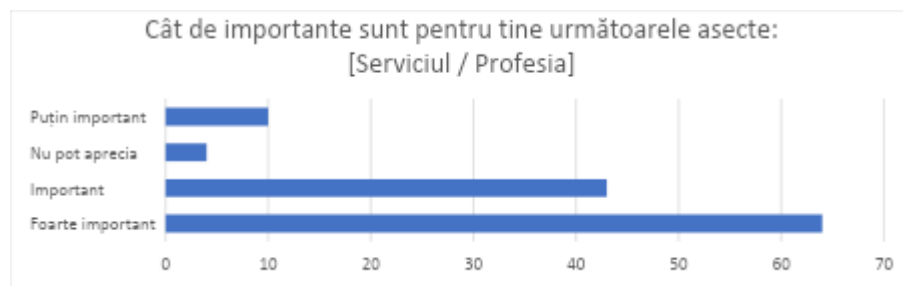
2.3. Angajarea tinerilor în câmpul muncii

Pentru grupa de vârstă 15–24 de ani, se constată o implicare redusă în câmpul muncii, fapt explicat în mare parte prin continuarea studiilor. Tinerii cu studii superioare au o rată de activitate și ocupare de 17,6%, una dintre cele mai mici valori din grup, ceea ce indică faptul că această categorie este încă în mare parte în proces de formare profesională. Cele mai ridicate valori înregistrate în această categorie de vârstă apar la absolvenții de învățământ profesional tehnic secundar (35,3% rată de activitate și 33,4% rată de ocupare) și postsecundar nonterțiar – mediu de specialitate (32,6% la ambii indicatori), ceea ce confirmă că finalizarea studiilor tehnice medii facilitează intrarea rapidă pe piața muncii. Absolvenții cu studii liceale generale au o rată de activitate de doar 4,7%, iar cei cu studii gimnaziale – 9%, ceea ce reflectă faptul că majoritatea continuă studiile sau sunt angajați în munci necalificate. Persoanele cu nivel primar sau fără școală sunt aproape absente de pe piața muncii (1,3%).

Pentru grupa de vârstă 25–34 de ani, rata de implicare pe piața muncii este considerabil mai ridicată. Cel mai înalt nivel de participare îl au persoanele cu studii profesionale tehnice postsecundare nonterțiare (61,3% rată de activitate și 59,5% rată de ocupare), urmate de cei cu studii superioare (55,4% și 54,6%) și de cei cu studii profesionale tehnice secundare (51,5% și 50,6%). Tinerii cu studii liceale generale (37,2%) și gimnaziale (41,7% rată de activitate și 36% rată de ocupare) prezintă un grad de integrare pe piața muncii mai redus, în timp ce persoanele cu nivel primar sau fără studii (1,3%) sunt practic excluse din activitatea economică.

Comparativ, datele arată că **nivelul de instruire reprezintă un factor determinant al participării pe piața muncii**, atât pentru tinerii sub 25 de ani, cât și pentru cei între 25 și 34 de ani. Respectiv, absolvenții de studii profesionale tehnice postsecundare au, în general, cele mai mari șanse de ocupare, depășind chiar și absolvenții de studii superioare în grupa de vârstă 25–34 de ani. Se observă, de asemenea, că rata de ocupare a tinerilor este influențată nu doar de nivelul de instruire, ci și de momentul intrării în câmpul muncii.

Făcând referire la Chestionarul de Cercetare a nevoilor tinerilor din Cimișlia 2025, la întrebarea Cât de important este pentru tine Serviciul/Profesia, cei 122 de tineri au înregistrat următoarele răspunsuri:

În acest sens, înțelegem că tinerii sunt conștienți și dau importanță dezvoltării lor personale, prin aprecierea importanței serviciului/profesiei alese. Aici înțelegem și nevoia acestora de a fi ajutați și ghidați în alegerea ocupației lor, sau susținerea la începutul angajării.

2.4. Timp liber și implicare civică a tinerilor

Infrastructura culturală este bine reprezentată, însă atractivitatea programelor și migrația rămân factori cheie care influențează gradul real de participare. Rețeaua instituțiilor de cultură din raion numără 90 de unități distribuite în 23 de localități. Acestea includ case de cultură 34, biblioteci publice 36, muzee 2, școală de arte 1, centrul rațional de tineret 1 și formațiuni artistice cu titlu onorific model 16 la număr, inclusiv Centrul de Creație Cimișlia și Centrul Sportiv Regional Cimișlia.

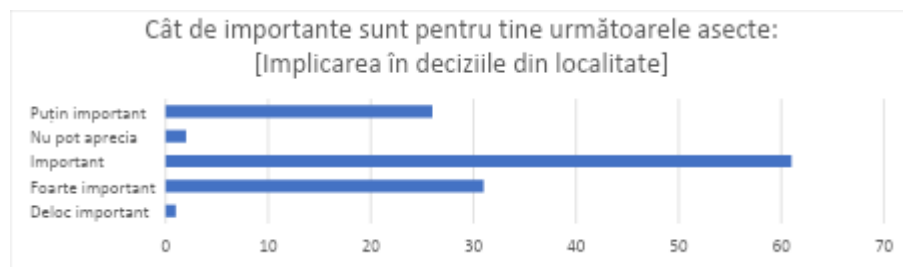
Aceste instituții constituie o infrastructură culturală importantă, capabilă să sprijine atât dezvoltarea personală și socială a tinerilor, cât și implicarea lor civică. Prin diversitatea activităților desfășurate, tinerii din raion au oportunitatea de a-și valorifica talentele, de a participa la viața comunității și de a contribui la păstrarea identității culturale locale. Totuși, gradul de participare și implicare civică depinde de atractivitatea programelor propuse, de resursele disponibile și de cooperarea dintre instituții și tineri.

Pe lângă toate acestea, raionul Cimișlia promovează Festivalul Youth Fest, cu ocazia zilei internaționale a tineretului, marcată anual în data de 12 august. Evenimentul este conceput ca o platformă de socializare, creativitate și exprimare liberă pentru tineri, reunind anual participanți din diferite localități. Festivalul promovează valorile culturale, artistice și educative, oferind oportunități de afirmare prin muzică, dans, teatru, artă vizuală și activități interactive.

Festivalul a rezultat dintr-un proiect câștigat în cadrul programului Youth Policy Lab, destinat autorităților publice locale (APL) pentru stimularea implicării tinerilor la nivel local. Tinerii și-au dovedit implicarea și capacitatea de organizare — obținând un grant de 50.000 lei și beneficiind de cofinanțare din partea Primăriei Cimișlia în valoare de alte 50.000 lei.

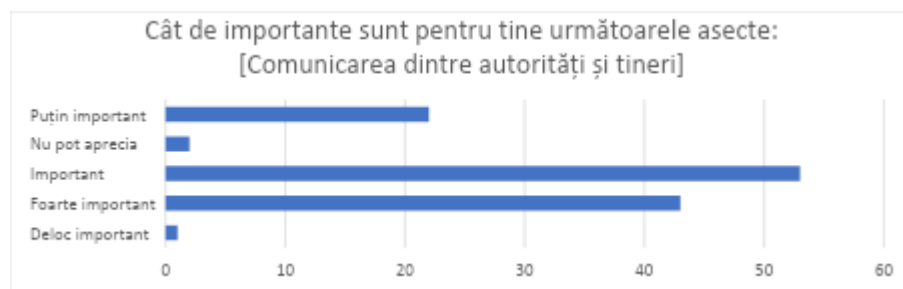
Cu toate că există o bază instituțională relativ bine dezvoltată, există provocări legate de implicarea efectivă a tinerilor. În unele localități, infrastructura culturală este insuficient modernizată, ceea ce poate limita atractivitatea evenimentelor și participarea publicului tânăr.

Dar menționăm că conform Chestionarului privind necesitățile tinerilor din R.Cimișlia, tinerii au reacționat pozitiv în ceea ce constă implicarea în luarea deciziilor din localitate.

De asemenea, considerăm că în lipsa unor programe adaptate intereselor actuale ale tinerilor (ex. evenimente multimedia, ateliere creative interactive, activități de voluntariat cu impact vizibil), rata de participare poate rămâne scăzută. Un alt factor limitativ îl constituie migrația tinerilor spre centre urbane mai mari sau în afara țării, ceea ce reduce numărul potențial de participanți și nivelul de implicare civică locală.

În acest sens, facem o comparație și conform Score Cardului de Tineret 2022, cu referire la participarea tinerilor în luarea deciziilor, în care Raionul Cimișlia s-a regăsit printre raioanele cu cea mai mică performanță. Menționăm că este curios faptul că Raionul Cimișlia în anul 2017 a acumulat un scor înalt, care a plasat raionul pe locul 5 în clasament. Motivul pentru care această cădere bruscă încă nu au fost identificate.

Desigur, este important să cunoaștem opinia tinerilor referitor la implicarea acestora în deciziile din localitate. Peste jumătate dintre tineri au apreciat comunicarea ca fiind foarte importantă, iar un număr semnificativ au indicat-o drept importantă. Doar un procent redus de respondenți au catalogat acest aspect ca fiind „puțin important” sau „deloc important”, ceea ce evidențiază faptul că tinerii conștientizează necesitatea unui dialog constant și eficient cu administrația publică locală.

2.5. Câștigul salarial mediu lunar brut, ani și sexe 2023

Câștigul salarial mediu brut se situează sub media națională, însă diferența dintre veniturile bărbaților și ale femeilor rămâne relativ redusă. În anul 2023, câștigul salarial mediu lunar brut în raionul Cimișlia a fost de 9.111,9 lei moldovenești (MDL), reflectând nivelul general al veniturilor obținute de salariați, indiferent de sex sau domeniu de activitate. Analiza pe sexe arată o ușoară diferență: femeile au înregistrat un salariu mediu lunar brut de 8.990,0 MDL, în timp ce bărbații au obținut în medie 9.241,2 MDL.

Această diferență salarială de aproximativ 251,2 MDL (echivalent cu aproape 2,8%) sugerează existența unui decalaj modest între veniturile bărbaților și ale femeilor, care poate fi influențat de factori precum domeniile de activitate predominant ocupate de fiecare sex, nivelul de calificare, experiența profesională sau numărul de ore lucrate.

Deși nivelul general al salariului mediu brut din raion este sub media națională, menținerea unei diferențe salariale reduse între bărbați și femei poate fi considerată un element pozitiv.

Privind datele din Strategia Națională de dezvoltare a sectorului de tineret 2030, relatează că fetele/femeile tinere se implică mai activ în activități de tineret și sunt într-o proporție mai mare beneficiare ale serviciilor de tineret. Nivelul de accesare a serviciilor prestate pentru tineri este direct corelat cu vizibilitatea structurilor care le prestează. Femeile tinere erau mai informate decât bărbații tineri, iar conștientizarea era mai mare în rândul tinerilor din mediul urban decât al tinerilor din mediul rural. Serviciile orientate spre tineri au o reprezentativitate scăzută în localitățile rurale. Structurile de tineret se regăsesc, în mare parte, în mediul urban. Respectiv, activitatea de/și pentru tineret se limitează la un anumit grup de tineri care se caracterizează printr-un grad relativ mai înalt de activism, preponderent din mediul urban, cu acces mai larg la diverse surse de informare. Totodată, specialiștii și lucrătorii de tineret, reprezentanții structurilor de tineret se orientează, în mare parte, spre tinerii încadrați în studii din grupul de vârstă mai mică (14-19 ani), din considerentul că tinerii de vârste mai mari sunt mai greu de implicat din diverse motive: mobilitatea în scop de studii (universitate), încadrarea în câmpul muncii, crearea familiei, responsabilitățile de îngrijire etc.

2.6. Acces la servicii de sănătate

Sistemul de protecție socială este susținut practic în totalitate din bugetul național. Accesul la servicii de sănătate reprezintă un aspect esențial în asigurarea bunăstării tinerilor și a comunității în ansamblu. În raionul Cimișlia, analiza evoluției indicatorilor din domeniul sănătății oferă o imagine clară asupra tendințelor și provocărilor cu care se confruntă sistemul medical. Asistența medicală primară în raionul Cimișlia cuprinde 3 Centre de Sănătate, 16 oficii ale medicilor de familie, 15 oficii de sănătate și 5 Centre Individuale ale Medicilor de Familie. Numărul total de angajați ai Centrului de sănătate Cimișlia este de 165 persoane. Spitalul raional Cimișlia este amplasat în 2 blocuri funcționale de staționar cu 3 și 4 nivele și o clădire cu 7 nivele (50% - spațiu gestionat de spital și 50% spațiu Centrul de sănătate) în care este amplasată secția consultativă serviciile de diagnostic și administrativ.

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor „Tineri pentru Tineri” din Cimișlia reprezintă o instituție dedicată sprijinirii, consilierii și educării tinerei generații. Acesta funcționează în cadrul sistemului de sănătate publică, având ca obiectiv principal promovarea unui stil de viață sănătos și asigurarea accesului tinerilor la informații și servicii de calitate în domeniul sănătății fizice, emoționale și reproductive.

Centrul se adresează adolescenților și tinerilor cu vârste cuprinse între 10 și 24 de ani, oferindu-le servicii gratuite și confidențiale, adaptate necesităților lor specifice. Activitatea instituției este bazată pe principiile prieteniei, respectului, înțelegerii și non-discriminării, fapt care face ca tinerii să perceapă acest spațiu ca unul sigur și deschis.

În cadrul Centrului, tinerii pot beneficia de:

- consultații medicale și psihologice;
- consiliere privind sănătatea reproductivă și sexuală;

- suport în prevenirea comportamentelor de risc (consum de alcool, tutun, droguri, relații sexuale neprotejate etc.);
- activități de dezvoltare personală și educație non-formală;
- instruire, campanii de informare și activități comunitare.

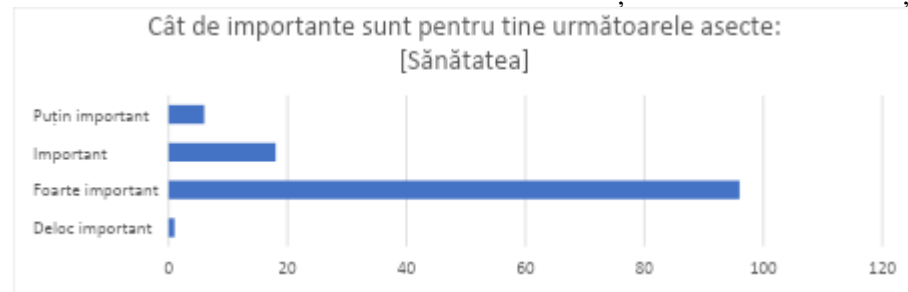
De asemenea, centrul cooperează cu instituțiile de învățământ, administrația publică locală și alte organizații neguvernamentale, consolidând parteneriate durabile pentru a răspunde cât mai eficient nevoilor tinerilor.

În perioada anului 2024, au fost înregistrate 133 de persoane cu vârsta cuprinsă de 18 ani și peste, recunoscute cu dizabilitate primară, și în număr de 19 copii în vârstă de până la 18 ani recunoscuți cu dizabilitate primară. În cele din urmă, spitalul raional Cimișlia, asigură – asistență medical de staționar (AMS) și asistență medical specializată de ambulator (AMSA).

Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei oferă servicii orientate spre îmbunătățirea calității vieții persoanelor și familiilor defavorizate, realizează asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități. Printre serviciile prestate se numără:

- Serviciul Îngrijire socială la domiciliu;
- Serviciul social Asistență Personală;
- Serviciul Protezare și Ortopedie;
- Serviciul social Echipa Mobilă;
- Serviciul social Asistență Parentală Profesională;
- Serviciul social Casă de Copii de tip Familial;
- Centrul de plasament pentru copiii separați de părinți din r- nul Cimișlia;
- Serviciul social Centrul de Protecție a Copilului și a Familiei;
- Serviciul social Centrul de Plasament pentru persoanele aflate în situație de risc;
- Azilul de bătrâni și invalizi din Cimișlia fondatorul căruia este Consiliul Raional Cimișlia.

Conform Chestionarului de Cercetarea necesităților tinerilor din Cimișlia 2025, observăm că tinerii acordă o importanță deosebită domeniului Sănătății.

Respectiv, chiar dacă există și un procentaj mic 0,8% al tinerilor care nu se preocupă de aceasta, considerăm că consilierea și informarea acestor tineri va avea un impact benefic pentru ai face să înțeleagă în ce constă acest domeniu și impactul lui de zi cu zi asupra tinerilor.

3.PRIORITĂȚILE ȘI OBIECTIVELE STRATEGICE

3.1. Analiza problemelor

4.TEORIA SCHIMBĂRII

Teoria schimbării ca element al abordării bazate pe rezultate, ilustrează conceptual modul cum se va asigura dezvoltarea și incluziunea tinerilor. Aceasta definește rezultatele pe termen lung dorite și ilustrează toate condițiile necesare a fi asigurate pentru a le atinge, rezultatele pe termen scurt și mediu, acestea fiind legate în mod cauzal între ele. Teoria schimbării ilustrată în prezentul document strategic își propune să declanșeze o abordare nouă cu privire la modul de dezvoltare a politicilor publice de tineret și modul de planificare a activităților de tineret și serviciilor pentru tineri pentru următorii 6 ani. Abordarea pornește de la nevoile specifice ale tinerelor, particularitățile fetelor și băieților tineri și ceea ce își doresc aceștia, prioritățile politicilor locale.

IMPACT	TINERII DIN RAIONUL CIMIȘLIA ÎȘI CUNOSC ȘI VALORIFICĂ DREPTURILE, ÎȘI REALIZEAZĂ POTENȚIALUL MAXIM ȘI CONTRIBUIE ACTIV LA DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ A COMUNITĂȚILOR LOR					
REZULTATE PE TERMEN LUNG	1. Politicile publice raionale contribuie la îmbunătățirea calității vieții tinerilor și îi implică activ în procesul decizional		2. Tinerii, inclusiv cei din grupurile vulnerabile beneficiază de acces la servicii calitative și structuri de tineret puternice.		3. Potențialul economic al tuturor tinerilor este valorificat	
REZULTATE PE TERMEN MEDIU	1. Tinerii, inclusiv cei dezavantajați, se implică activ în procesul decizional și în inițiative civice la nivel raional	2. APL II și I implică permanent tinerii în procesul de luare a deciziilor care îi vizează	2.1 Raionul Cimișlia oferă mai multe servicii și programe centrate pe necesitățile tinerilor, inclusiv ale celor vulnerabili	2.2Structurile și organizațiile de/și pentru tineret sunt fortificate pentru a implementa inițiative centrate pe necesitățile tinerilor	3.1 Tinerii își pot găsi un loc de muncă decent	3.2 Tinerii au acces la oportunități de lansare a propriilor afaceri
REZULTATE PE TERMEN SCURT	1. Mai mulți tineri, inclusiv cei din grupurile vulnerabile, își dezvoltă abilitățile necesare pentru a se implica eficient în procesul decizional și în inițiative civice	1. Este aplicat continuu mecanismul de integrare a perspectivei tinerilor în documentele de politici la nivel raional	1. Centrul raional de tineret Cimișlia este bine dotat, accesibil și atractiv tinerilor	2.2.1.Grupurile neformale locale de tineret și organizațiile de tineret sunt bine organizate, finanțate și solicitate de tinerii din Cimișlia	3.1.1 Tinerii cunosc despre oportunitățile de angajare și au abilitățile necesare pentru a accesa aceste locuri de muncă	3.2.1 Tinerii au cunoștințe și abilități antreprenoriale care le permit lansarea unor afaceri locale viabile, inclusiv în domeniul IT

	2. Toți actorii locali conștientizează importanța, știu cum și implică activ tinerii în activitatea lor curentă	2. APL își dezvoltă competențele necesare pentru a monitoriza și evalua eficient politicile locale din perspectiva tinerilor	2. Lucrătorii de tineret posedă capacitățile și cunoștințele necesare pentru inițierea și implementarea eficientă a serviciilor de tineret	2.2.2. Mai mulți tineri cunosc și participă activ la activitățile organizate de grupurile neformale locale de tineret și organizațiile de tineret	3.1.2 Există servicii calitative și accesibile de ghidare în carieră pentru tineri la nivel local	3.2.2 Există programe locale de susținere a tinerilor antreprenori, acces la finanțare și lansarea afacerilor, inclusiv afaceri în domeniul IT
PROGRAME	Program de suport pentru implicarea tinerilor în procesul decizional și în inițiative civice	Program de suport și dezvoltare a capacităților APL și a funcționarilor publici	Program de suport și capacitate pentru dezvoltarea serviciilor de tineret	Program de suport pentru structurile și organizațiile de tineret	Program de susținere a angajării tinerilor	Program de dezvoltare a antreprenoriatului în rândul tinerilor
ABORDĂRI PRIORITY	POLITICI PUBLICE ADAPTATE NECESITĂȚILOR TINERILOR		DEZVOLTAREA SERVICIILOR ȘI STRUCTURILOR DE TINERET		ABILITAREA ECONOMICĂ A TINERILOR	

4.1. Riscuri

Rezultatul intermediar	Riscul	Probabilitatea	Măsurile de atenuare
Rezultatul intermediar 1.1: Tinerii, inclusiv cei dezavantajați, se implică activ în procesul decizional și în inițiative civice la nivel local	Tinerii asociază participarea civică și implicarea în procesul decizional ca fiind implicare sau asociere politică.	Înaltă	Campaniile de informare și activitățile de instruire în domeniul participării în procesul decizional și în activități civice vor fi detașate de managementul politic al APL și centrate pe procesele și procedurile legale. Vor fi evitate perioadele electorale pentru dezvoltarea activităților în acest domeniu.
	Complexitatea înaltă a proceselor și a deciziilor care sunt consultate cu tinerii ar putea descuraja implicarea eficientă și profundă a acestora	Înaltă	Consiliul Raional Cimișlia va ține cont de capacitățile în evoluție ale tinerilor (în special a celor de până la 18 ani) și vor prezenta informația într-un mod accesibil și prietenos tinerilor
	Tinerii din grupurile vulnerabile nu vor fi interesați de implicarea în procesul decizional.	Medie	APL și prestatorii de servicii vor elabora și implementa programe de lucru cu tinerii dezavantajați adaptate necesităților și capacităților acestora, încurajând diversitatea și reprezentativitatea grupului ca fiind condiție fundamentală în evaluarea succesului activităților.
	Funcționarii din APL sunt reticenți și nu au timp pentru a dedica implicării și consultării tinerilor	Medie	APL va implementa instrumente de motivare pentru funcționarii care implică tinerii în activitățile lor curente și vor stabili indicatori de monitorizare, inclusiv se va ține cont la evaluarea performanțelor și oferirea premiilor.
Rezultatul intermediar 1.2: Politicile publice sectoriale răspund necesităților tinerilor	Capacități limitate de înțelegere și advocacy a tinerilor în plan sectorial	Înaltă	Funcționarul responsabil de tineret și prestatorii de servicii de tineret vor asigura consultarea tinerilor și promovarea ținută a recomandărilor și priorităților de tineret în profil sectorial.
Rezultatul intermediar 2.1: Raionul Cimișlia oferă mai multe servicii și programe centrate pe necesitățile tinerilor, inclusiv ale celor vulnerabili	Tinerii nu accesează serviciile și programele existente	Medie	Gama de servicii și modul de prestare vor fi consultate cu tinerii la toate etapele de prestare a serviciilor asigurându-se atractivitatea și gradul ridicat de informare cu privire la existența acestor servicii și modul de accesare.

Rezultatul intermediar 2.2: Structurile și organizațiile de/și pentru tineret sunt fortificate pentru a implementa inițiative centrate pe necesitățile tinerilor	Lipsa organizațiilor de tineret interesate de programul de capacitate	Medie	Realizarea unui dialog constant cu OSC, inclusiv consultarea priorităților de finanțare și instrumentelor de cooperare existente. Asigurarea unor instrumente flexibile de finanțare dar și a unui cadru previzibil de colaborare.
Rezultat intermediar 3.1: Tinerii își pot găsi un loc de muncă decent	Lipsa locurilor de muncă calitative și bine plătite	Înaltă	Încurajarea unui dialog constant dintre tineri și angajatori pentru a asigura un echilibru și previzibilitate între oferta de angajare existentă și așteptările tinerilor.
Rezultat intermediar 3.2: Tinerii au acces la oportunități de lansare a propriilor afaceri	Resurse locale limitate pentru susținerea afacerilor	Înaltă	Susținerea și facilitarea accesului tinerilor antreprenori la programele și sursele de finanțare naționale și internaționale.

5.SCOP, OBIECTIVE ȘI CADRUL GENERAL DE REZULTATE

5.1. Scop

Scopul strategiei este de a dezvolta și de a consolida sectorul de tineret pe parcursul următorilor cinci ani, contribuind astfel la crearea unui mediu adecvat pentru a asigura evoluția fiecărui tânăr în plan personal și profesional, inclusiv a celor din grupurile cu oportunități reduse.

5.2.Priorități și Obiective

Pentru atingerea scopului general, au fost identificate trei direcții prioritare de intervenție și următoarele obiective:

Prioritatea I. Politici publice adaptate necesităților tinerilor;

Obiectiv general: creșterea nivelului de participare a tinerilor din Raionul Cimișlia în procesul decizional și în activități comunitare

Prioritatea II. Dezvoltarea serviciilor și structurilor de tineret;

Obiectiv general: asigurarea accesului tinerilor la o gamă complexă de servicii de tineret calitative care contribuie la formarea cunoștințelor, abilităților, deprinderilor, atitudinilor și comportamentelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate

Prioritatea III. Abilitarea economică a tinerilor.

Obiectiv general: sporirea bunăstării tinerilor și asigurarea unei dezvoltări economice durabile

5.3.Cadrul de rezultate

Cadrul logic al rezultatelor pe termen mediu

REZULTATE PE TERMEN MEDIU	INDICATORI	REFERINȚĂ 2025	ȚINTĂ 2026	ȚINTĂ 2027	ȚINTĂ 2028	ȚINTĂ 2029	ȚINTA FINALĂ 2030
Prioritatea 1. Politici publice adaptate necesităților tinerilor							
1.1.Tinerii se implică activ în procesul decizional și în inițiative civice la nivel raional, inclusiv cei dezavantajați	1.1.1.Ponderea tinerilor care participă la consultări publice organizate de APL	N/A	5%	10%	15%	20%	20%
	1.1.2.Ponderea tinerilor implicați în inițiative civice și de voluntariat (adunări comunitare, atragerea de granturi, proiecte comunitare)	N/A	5%	10%	15%	20%	20%
	1.1.3.Ponderea tinerilor vulnerabili implicați în inițiative civice.	N/A	5%	10%	15%	20%	25%
1.2.Politicile publice sectoriale răspund necesităților tinerilor	1.2.1.Ponderea documentelor de politici publice raionale aprobate care au fost consultate cu tinerii și ajustate la necesitățile fiecărui tânăr.	0%	20%	40%	70%	100%	100%
Prioritatea 2. Dezvoltarea serviciilor și structurilor de tineret							
2.1.Raionul Cimișlia oferă mai multe servicii și programe centrate pe necesitățile tinerilor, inclusiv ale celor vulnerabili	Ponderea tinerilor de 14-35 de ani implicați în serviciile oferite de Centrul de Tineret Cimișlia, inclusiv cei din categoriile vulnerabile.	N/A	10%	15%	20%	25%	30%
	Ponderea tinerilor vulnerabili implicați în serviciile oferite de Centrul de Tineret din Cimișlia.	N/A	5%	10%	15%	20%	25%
2.2.Structurile și organizațiile de/și pentru tineret sunt fortificate pentru a implementa inițiative centrate pe necesitățile tinerilor	Ponderea tinerilor care sunt regulat implicați în activitățile organizațiilor de tineret sau a structurilor neformale ale tinerilor.	N/A	5%	10%	15%	20%	20%
	Ponderea tinerilor din grupuri vulnerabile care sunt regulat implicați în activitățile organizațiilor de tineret sau a structurilor neformale ale tinerilor.	N/A	5%	10%	15%	20%	25%
Prioritatea 3. Abilitarea economică a tinerilor							
3.1. Tinerii își pot găsi un loc de muncă decent	Rata tinerilor inactivi în Raionul Cimișlia	N/A	38%	36%	35%	30%	25%

3.2. Tinerii au acces la oportunități de lansare a propriilor afaceri	Ponderea tinerilor care cunosc despre programele naționale și locale de susținere a tinerilor antreprenori.	N/A	15%	30%	45%	60%	80%
---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Cadrul logic al rezultatelor pe termen scurt

REZULTATE PE TERMEN SCURT	INDICATORI	REFERINȚĂ 2025	ȚINTĂ 2026	ȚINTĂ 2027	ȚINTĂ 2028	ȚINTĂ 2029	ȚINTĂ FINALĂ 2030
Prioritatea 1. Politici publice adaptate necesităților tinerilor							
1.1.1. Mai mulți tineri, inclusiv cei din grupurile vulnerabile, își dezvoltă abilitățile necesare pentru a se implica eficient în procesul decizional și în inițiative civice	Ponderea tinerilor care beneficiază anual de cel puțin o activitate de educație non-formală.	N/A	20%	25%	30%	35%	40%
	Ponderea tinerilor implicați anual în minim 20 ore de voluntariat și activități comunitare.	N/A	5%	10%	20%	25%	30%
1.1.2. Toți actorii locali conștientizează importanța, știu cum și implică activ tinerii în activitatea lor curentă	Ponderea APL de nivel I și II care organizează cel puțin o consultare publică anual cu tinerii pe probleme locale de tineret.	N/A	20%	40%	60%	80%	100%
1.2.1. Este aplicat continuu mecanismul de integrare a perspectivei tinerilor în documentele de politici la nivel raional	Ponderea documentelor de politici publice, inclusiv bugetul local anual, consultate cu tinerii și includ recomandări și intervenții specifice pentru tineri.	N/A	40%	50%	60%	80%	100%
	Ponderea documentelor de politică publică care includ indicatori dezagregați pe criteriul de vârstă și intervenții specifice tinerilor.	N/A	40%	50%	60%	80%	100%
1.2.2. APL își dezvoltă competențele necesare pentru a monitoriza și evalua eficient politicile locale din perspectiva tinerilor	Ponderea APL de nivel I și II în care cel puțin 3 persoane au beneficiat de instruire privind lucrul și activitățile de tineret în ultimii 3 ani.	N/A	20%	40%	60%	80%	100%
	Ponderea APL de nivel I și II care alocă anual resurse pentru activitățile de tineret.	N/A	40%	60%	80%	90%	100%
Prioritatea 2. Dezvoltarea serviciilor și structurilor de tineret							
2.1.1. Centrul de tineret din Cimișlia sunt bine dotate și accesibile	Ponderea tinerilor care participă la cel puțin o activitate/anual a Centrului de Tineret din Cimișlia.	N/A	10%	15%	20%	25%	30%

	Rata de satisfacție a tinerilor cu privire la calitatea și relevanța serviciilor oferite de Centrului de Tineret din Cimișlia.	N/A	80%	85%	90%	95%	97%
2.1.2.Lucrătorii de tineret posedă capacitățile și cunoștințele necesare pentru inițierea și implementarea eficientă a serviciilor de tineret	Ponderea lucrătorilor de tineret care beneficiază anual de programe de capacitate în domeniul implementării eficiente a serviciilor de tineret (minim 20 zile de instruire anual).	N/A	30%	50%	60%	70%	80%
	Rata de satisfacție a tinerilor cu privire la activitatea lucrătorilor de tineret.	N/A	70%	75%	80%	85%	90%
2.2.1.Grupurile neformale locale de tineret și organizațiile de tineret sunt bine organizate, finanțate și solicitate de tinerii din R.Cimișlia	Ponderea APL care are un CLT funcțional și căruia îi alocă buget anual.	N/A	40%	60%	80%	90%	100%
	Numărul de structuri de/ pentru tineret funcționale (care implementează granturi, realizează activități cu și pentru tineri etc.)	N/A	50	65	80	90	100
2.2.2.Mai mulți tineri cunosc și participă activ la activitățile organizate de grupurile neformale locale de tineret și organizațiile de tineret	Ponderea tinerilor implicați în activități organizate de CLT, grupuri neformale ale tinerilor și/sau organizații de tineret.	N/A	5%	7%	11%	15%	20%
Prioritatea 3. Abilitarea economică a tinerilor							
3.1.1 Tinerii cunosc despre oportunitățile de angajare și au abilitățile necesare pentru a accesa aceste locuri de muncă	Ponderea tinerilor care cunosc despre serviciile de ghidare în carieră și angajare existente la nivel local.	N/A	20%	35%	50%	70%	90%
	Ponderea tinerilor care cunosc despre programele de finanțare și suport în afaceri.	N/A	10%	20%	30%	40%	50%
3.1.2 Există servicii calitative și accesibile de ghidare în carieră pentru tineri la nivel local	Ponderea tinerilor (14-20 ani) care au beneficiat de servicii de ghidare în carieră	N/A	15%	30%	50%	70%	80%
3.2.1 Tinerii au cunoștințe și abilități antreprenoriale care le permit lansarea unor afaceri locale viabile, inclusiv în domeniul IT	Numărul tinerilor care au fost încadrați în programe de dezvoltarea abilităților antreprenoriale	N/A	100	300	500	800	1000

3.2.2 Există programe locale de susținere a tinerilor antreprenori, acces la finanțare și lansarea afacerilor, inclusiv afaceri în domeniul IT	Numărul programelor pe termen lung în domeniul antreprenoriatului și educației antreprenoriale 1. Educație antreprenorială; 2. Facilitarea accesului tinerilor din Cimișlia la programele naționale și internaționale de susținere a antreprenorilor; 3. Mentorat, servicii de suport în afaceri și facilitarea accesului la finanțare; 4. Dezvoltarea și extinderea afacerilor administrate de tineri.	N/A	1	2	3	4	4
	Bugetul total al programelor de susținere a tinerilor antreprenori, acces la finanțare și lansarea afacerilor, inclusiv afaceri în domeniul IT	N/A	1 000 000 lei	2 000 000 lei	3 000 000 lei	4 000 000 lei	5 000 000 lei

6.MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

Monitorizarea – proces de colectare sistematică a datelor pentru a asigura administrația publică locală și alți actori interesați cu informații despre progresul implementării strategiei.

Evaluarea – aprecierea activităților sau a rezultatelor implementării strategiei, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiză a modului de implementare a strategiei și eficienței acesteia, fiind un mijloc care contribuie la îmbunătățirea politicii de tineret la nivel raional. Evaluarea răspunde la întrebările: care este efectul, impactul activităților realizate și în ce măsură rezultatul răspunde așteptărilor sau obiectivelor prestabilite.

Indicatorii de monitorizare sunt caracteristici cantitative sau calitative, care oferă mijloace simple de măsurare a succesului activităților desfășurate:

- indicatorii cantitativi sunt exprimați în termeni numerici sau procentuali;
- indicatorii calitativi pot măsura percepția, pot descrie anumite comportamente.

Monitorizarea implementării Strategiei urmărește:

- realizarea adecvată și la timp a activităților incluse în planul de acțiuni;
- suportul acordat subiecților strategiei în implementarea practicilor pozitive și eliminarea factorilor de risc;
- informarea factorilor de decizie și publicului larg despre realizările obținute, progresul față de obiectivele planificate, deficiențe întâmpinate și sectoare care necesită atenție;

- creșterea credibilității în fața donatorilor, care realizează diferite proiecte în Republica Moldova în vederea susținerii activităților de tineret.

Evaluarea intermediară este activitatea desfășurată pe parcursul perioadei de implementare a Strategiei. Evaluarea intermediară a strategiei se va realiza la sfârșitul perioadei de implementare a planului de acțiuni a strategiei pentru anii 2025-2027.

Obiectivele evaluării intermediare sunt:

- oferirea suportului în luarea deciziilor cu privire la activitățile realizate în implementarea strategiei;
- obținerea informațiilor din toate sursele existente despre ce funcționează bine, ce nu funcționează și de ce;
- îmbunătățirea calității activităților realizate;
- identificarea practicilor de succes, care ar putea fi extinse;
- elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea Strategiei

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei se va realiza de către **Grupul de Referință de Monitorizare și Evaluare** creat pe principii de paritate și reprezentare a tinerilor și organizațiilor de tineret. Grupul de Referință de Monitorizare și Evaluare va fi creat în primele 6 luni de la aprobarea strategiei prin ordinul Președintelui Raionului Cimișlia. Modul de lucru și atribuțiile grupului vor fi aprobate prin regulament aprobat de către președintele raionului Cimișlia. Grupul se va întruni periodic, dar nu mai rar de o dată la 12 luni. Grupului de Referință de Evaluare și Monitorizare a Strategiei i se vor prezenta anual spre aprobare de către specialistul de tineret rapoarte anuale de implementare a strategiei. Rapoartele vor include progresul conform indicatorilor și țințelor stabilite și măsuri de îmbunătățire a procesului de implementare. Structura, formatul și datele incluse în rapoartele anuale de monitorizare a implementării strategiei vor fi stabilite de către Grupul de Referință de Monitorizare și Evaluare la prima ședință. În componența acestui Grup de Referință de Evaluare și Monitorizare a Strategiei se vor include în mod obligatoriu:

- Președintele Raionului Cimișlia (președinte a grupului);
- Șeful direcției responsabile de coordonarea procesului de implementare a strategiei (vice președinte a grupului);
- Președintele Consiliului Raional al Tinerilor (vice președinte a grupului);
- Un funcționar public responsabil de domeniul de tineret (secretarul grupului);
- Reprezentanți ai subdiviziunilor responsabile de activități din cadrul strategiei;
- Reprezentanți ai prestatorilor de servicii de tineret;
- Reprezentanți ai asociațiilor obștești de tineret;
- Reprezentanți a consiliilor de tineret și consiliilor elevilor;
- Tineri neafiliați structurilor de tineret, selectați prin concurs public;
- Experți și alte persoane relevante.

La stabilirea componenței nominale se va respecta principiul de paritate care presupune că numărul reprezentanților APL și a reprezentanților tinerilor și organizațiilor de tineret este egal. Ședințele Grupului de Referință de Monitorizare și Evaluare sunt publice, iar deciziile luate în cadrul acestora sunt publicate pe site-ul și canalele de comunicare a Consiliului Raional Cimișlia. Funcționarul responsabil de domeniul de tineret va asigura coordonarea executării deciziilor grupului și îl va informa despre orice abateri sau dificultăți.

